

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О. О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра філософії, біоетики та історії медицини
ВІДДІЛЕННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА ІНСТИТУТУ ФІЛОСОФІЇ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ ТА МЕДИЧНОЇ ЕТИКИ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ КОМЕНСЬКОГО В БРАТИСЛАВІ (Словаччина)
ЦЕНТР РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ "HUMANUS" (Болгарія)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Кафедра релігієзнавства

ФІЛОСОФІЯ, РЕЛІГІЯ ТА МЕДИЦИНА В СУЧАСНУ ДОБУ

матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького)

11 – 12 червня 2025 р.

УДК 2+61] (062)

Р 36

Філософія, релігія та медицина в сучасну добу: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої пам'яті свт. Луки (В. Ф. Войно-Ясенецького). – К.: НМУ ім. О. О. Богомольця, ПП “Видавництво “Фенікс””, 2025. – 332 с.

ISBN 978-617-8310-48-6

Редакційна колегія:

Кучин Юрій Леонідович – ректор НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Науменко Олександр Миколайович – перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Земсков Сергій Володимирович – проректор з наукової роботи та інновацій НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Скрипник Рімма Леонідівна – проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та європейської інтеграції НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Саган Олександр Назарович – завідувач Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, професор.

Відповідальні редактори:

Васильєва Ірина Василівна – завідувач кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця, професор.

Шевченко Сергій Леонідович – професор кафедри філософії, біоетики та історії медицини НМУ ім. О. О. Богомольця.

Рецензенти:

Гаврилюк Тетяна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, права та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту.

Сторожук Світлана Володимирівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри української філософії та культури Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Затверджено до друку Вченою радою Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (протокол № 10 від 19 червня 2025 р.)

ISBN 978-617-8310-48-6

© НМУ ім. О. О. Богомольця, 2025

Бажання отримати омріяну спеціальність, як визначальний чинник при виборі напряму підготовки на післядипломному етапі медичної освіти, актуалізує дослідження дотримання принципу справедливості при розподілі випускників медичних ЗВО на навчання в інтернатурі. Адже самоактуалізація лікарів в професійній діяльності завдяки роботі за бажаною спеціальністю сприятиме оптимальному функціонуванню соціального інституту медицини та охорони здоров'я.

Література:

1. Giddens A., Sutton F.W. Essential Concept in Sociology. – URL: <http://fssh.rjt.ac.lk/wp-content/uploads/2023/09/Essential-Concepts-in-Sociology-PDFDrive-.pdf>

Кузьменко І. А.,

НМУ імені О. О. Богомольця,
iryna.kuzmenko05@gmail.com

Науковий керівник:

д. філос. н., проф. Шевченко С. Л.,
професор кафедри філософії, біоетики та історії медицини
НМУ імені О. О. Богомольця

ІНТУЇЦІЯ ЯК СКЛАДОВА НАВИЧОК ПСИХОТЕРАПЕВТА

Будь-яка галузь медицини, зокрема психотерапія, потребує володіння інтуїтивними навичками. У своїй практичній діяльності лікар часто стикається із нестачею даних для встановлення діагнозу пацієнта. У таких ситуаціях інтуїція є ключем до успіху.

Інтуїція – здатність людини мисленнєво оцінювати ситуацію без використання логічного аналізу. Ця навичка дозволяє людині одразу ухвалити певне рішення, ґрунтуючись на власному емпіричному досвіді. За А. Бергсоном інтуїція розглядається як своєрідний різновид інстинкту, за З. Фройдом – першопринцип творчості. Ознаки, якими вона володіє: несподіваність, раптовість та досить поширений характер [1].

Такі мислителі як Платон, Арістотель, Р. Декарт, Дж. Локк, Г. В. Лейбніц, І. Кант, Ф. Шеллінг, А. Бергсон, А. Шопенгауер, К. Г. Юнг приділили чималу частину свого життя вивченню інтуїції. Р. Акофф, Ф. Емері, А. Є. Шерозія, А. А. Налчаджян вивчали природу інтуїції з психологічної точки зору [2].

Арістотель доводив, що “інтуїція підтримує логіку. Логічний розум актуалізується інтуїтивним мисленням”. І. Кант вважав, що “інтуїція ніколи не підводить того, хто до всього готовий”.

Основоположник інтуїтивізму А. Бергсон у своїй праці “Вступ до метафізики” визначає інтуїцію як вид “інтелектуальної симпатії”, яка допомагає проникнути “углиб” предметів [3]. Представник філософії життя А. Шопенгауер наголошував на тому, що “в нас існує щось більш мудре, ніж голова. Саме у важливі моменти свого життя ми керуємося не стільки

ясним розумінням того, що треба робити, скільки внутрішнім імпульсом, який виходить із самої глибини нашого єства” [цит. за: 4].

Особливе місце відводиться інтуїції в психології та психотерапії. Адже психотерапія є процесом лікування наявних психологічних проблем у людини за допомогою спеціальних технік, які, на наш погляд, мають включати і інтуїцію. Лікар-психотерапевт завдяки індивідуальному підходу допомагає пацієнту із подоланням конкретних проблем, що призводить до покращення загального самопочуття хворого [5]. Засадничий фундамент розрізнення психологічних типів згідно К. Г. Юнга формували чотири функції свідомості: мислення, відчуття, чуття та інтуїція. Останню К. Г. Юнг інтерпретував як несвідомий, первинний спосіб сприйняття.

Р. Акофф і Ф. Емері в праці “Про цілеспрямовані системи” стверджують, що інтуїція – це неусвідомлений висновок. А. Шерозія вважав, що “особистість повинна і здатна підкорити собі природу, а її свідомість певною мірою повинна і здатна підкорити собі несвідоме” [6].

А. А. Налчаджян доводить, “що інтуїцію можна з повним правом назвати інтелектуальною емоційністю або емоційною інтелектуальністю” [цит. за: 7]. “Він показав, – як зауважує Н. Давкуш, – що не тільки визнання реальності інтуїції не суперечить учінню про сутність суб’єктивної реальності, але й своє справді наукове обґрунтування інтуїція може отримати саме в цьому вченні. Під інтуїцією він розуміє прояв активності підсвідомої сфери психіки, поява у фокусі свідомості якої раніше перебувала поза тих чи інших елементів суб’єктивної реальності” [7, с. 73].

Психологи й психотерапевти сучасної доби наголошують на важливості інтуїції як складової інтелекту людини. Зокрема Герд Гігеренцер, психолог з Інституту розвитку людини в Берліні, визначає інтуїцію як форму несвідомого інтелекту, яка необхідна так само, як і свідомий інтелект. А тому під час складних (межевих) ситуацій інтуїція часто виступає вирішальним фактором для швидкого реагування [8].

Сучасному лікарю необхідно розуміти власну інтуїцію та дослухатися до неї. Пліч-о-пліч з інтуїтивними навиками стоїть підсвідомість. Під час огляду й подальшого лікування пацієнта відбувається взаємозв’язок між даними компонентами, що призводить до успішного результату [9].

Лікар-психотерапевт, як ніхто інший, має розвивати власне чуття. Робота з пацієнтами, які мають певні психічні захворювання часто вимагає від лікаря володіння інтуїтивними навичками задля більш якісної та ефективної роботи. Працівникам цієї галузі варто дослухатися до внутрішніх відчуттів, які, зазвичай, вказують на характер захворювання пацієнта. Під час комунікації з хворим психотерапевт заглиблюється в його особистість, уточнює різноманітні деталі з життя. Саме інтуїція дозволяє безпомилково оцінити стан пацієнта і розробити відповідне лікування [10].

Інтуїція виступає також глибинним, цілісним способом осягнення буття, значення якого переосмислювали представники класичного екзистенціалізму (К. Ясперс у працях “Загальна психопатологія”, “Психологія світоглядів”) та антипсихіатрії (Р. Лейнґ у праці “Розділене Я. Екзистенціальне дослідження “нормальності” та божевілья”).

Отже, володіння інтуїцією є важливою навичкою психотерапевта, яка розширює можливості як самого лікаря, так і забезпечує комфортні умови співпраці й результативне лікування для пацієнта. Мислителі минулого наголошують на провідній та вирішальній ролі інтуїції у житті людини, витлумачують цю навичку як первинний спосіб сприйняття межових ситуацій, в яких постає гостра необхідність миттєвого реагування. Філософи, психологи та психотерапевти зазначають, що інтуїція тісно пов'язана з логікою та має велике значення для раціоналізму. Зокрема, філософи вважають, що інтуїцію можна ототожнити з інтелектуальною емоційністю. Сучасні лікарі у галузі психотерапії підкреслюють рівність свідомого світосприйняття та інтуїції як несвідомого інтелекту, яка в свою чергу часто відіграє вирішальну роль у скрутних ситуаціях.

Література:

1. Філософія: підручник / В. С. Бліхар, М. М. Цимбалюк, Н. В. Гайворонюк, В. В. Левкулич, Б. Б. Шандра, В. Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ "Говерла", 2021. 440 с. – URL: https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4251/1/Бліха_Філософія_підручник.pdf
2. Поліщук, О. П. (2003), "Інтуїтивне мислення", *Практична філософія*, №2, с. 37-44. – URL: <http://eprints.zu.edu.ua/8781/1/Документ1.pdf>
3. Бергсон А. (1913), Вступ до метафізики [пер. Є. Яворівський], Галицька Накладня Якова Оренштайна в Коломиї, Коломия, 80 с.
4. Поспєлова Т. В. Лідерство як воно є: інтуїтивне прийняття рішень. – URL: <https://vrkadry.rada.gov.ua/uploads/documents/30808.pdf>
5. "Що таке психотерапія?" – URL: <https://doc.ua/ua/news/articles/chto-takoe-psihoterapiya-i-zachem-ona-nuzhna>
6. Яценко Т. С., Галушко Л. Я., Євтушенко І. В. (2022), "Методологія ведення діалогу у глибинному пізнанні психіки", *Габітус*, Вип. 42., с. 232-244. – URL: <http://habitus.od.ua/journals/2022/42-2022/40.pdf>
7. Давкуш, Н. (2012), "Поняття "педагогічна інтуїція" у психолого-педагогічній літературі", *Витоки педагогічної майстерності*, Вип. 10, с. 70-76.
8. Морі, Є. (2020), "Щось мені підказує: розповідаємо всю правду про інтуїцію". – URL: <https://suspline.media/11734-sos-meni-pidkazue-rozповідаємо-vsu-pravdu-prointuiciu/>
9. Синергетичний підхід до проектування життєвого простору особистості: зб. наук. матеріалів III Міжнарод. наук.-практ. конф. (27-28 квітня 2023 р., м. Полтава). Полтава, 2023. 359 с. – URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d6481797-de36-4f7a-96d1-e2d037388eb5/content>
10. Чорна, І. М., Чорний, М. М. (2018), "Методологія застосування прийомів інтерв'ювання клієнта в психотерапії", *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, Серія 12: 83 Психологічні науки. Випуск 7(52), с. 82-89. – URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21465/Chornal_Chorny.pdf;jsessionid=F6B94C6F77164E71B6898966E4D61D3F?sequence=1